

Zasadnicze Prawo Wewnętrzne Kościoła Ewangelicko – Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej z dnia ...

DEKLARACJA WSTĘPNA

Kościół Ewangelicko – Augsburski w Rzeczypospolitej Polskiej jest społecznością ochrzczonych w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego, budującą swoją wiarę i życie chrześcijańskie wyłącznie na pismach Starego i Nowego Testamentu (Ef 4,4-6; 1 Kor 12,12.13; Rz 10,17). Za ich obowiązujący wykład uznaje trzy starochrześcijańskie wyznania wiary (Apostolskie, Nicejsko-Konstantynopolskie, Atanazjańskie) oraz księgi wyznaniowe zawarte w *Księdze zgody* z roku 1580 (*Mały katechizm, Duży katechizm, Wyznanie augsburskie, Obrona Wyznania augsburskiego, Artykuły Szmalkaldzkie, Formuła zgody*). Głową Kościoła jest Jezus Chrystus, który przez Ducha Świętego budzi wiarę i gotowość składania świadectwa o Nim jako Zbawicielu i jedynym pośredniku zbawienia (Ef 1,10.22; 4,15; 1 Tm 2,5). Widzialnymi znakami Kościoła są: Ewangelia, Chrzczenie, Wieczerza Pańska, władza odpuszczania grzechów, urząd zwiastowania Słowa Bożego oraz wspólnota nabożeństwa i modlitwy.

ROZDZIAŁ I ZASADY OGÓLNE

§ 1

1. Do Kościoła Ewangelicko – Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, zwanego dalej Kościołem, należą osoby wyznania ewangelicko – augsburskiego (luterkańskiego – *Confessio Augustana invariata* z

roku 1530), posiadające przynależność do jednej z parafii tego Kościoła.

2. Kościół pod względem administracyjnym dzieli się na Diecezje, z których każda obejmuje Parafie znajdujące się na jej terenie.

§ 2

Stosunek Państwa do Kościoła określa ustawa.¹

§ 3

1. Kościół jako całość oraz jego jednostki organizacyjne: Diecezje, Parafie i Diakony są osobami prawnymi.
2. *Osobami prawnymi są również: Ewangelickie Duszpasterstwo Wojskowe, Diakonia Kościoła i Diakonie Diecezjalne oraz Centrum Misji i Ewangelizacji. Inne jednostki organizacyjne Kościoła mogą uzyskać osobowość prawną w trybie przewidzianym w ustawie.*²
3. Kościelna osoba prawna nie odpowiada za zobowiązania innej kościelnej osoby prawnej.
4. Strukturę organizacyjną Kościoła określa Synod Kościoła.
5. Zmiany w strukturze organizacyjnej Kościoła:
 - a) dotyczące istnienia i granic Parafii – uchwała Konsystorz,
 - b) dotyczące istnienia i granic Diecezji, a także tworzenia innych osób prawnych - uchwała Synod Kościoła.
6. Aktualny spis kościelnych osób prawnych oraz kościelnych jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej³ prowadzi Konsystorz.

§ 4

1. Kościół może organizować i prowadzić duszpasterstwa środowiskowe w wojsku, szpitalach, zakładach opieki społecznej, zakładach karnych, a także wśród grup społecznych i zawodowych.
2. *Zasady organizacji duszpasterstwa wojskowego określają ustawa, statut i regulamin.*

1 Ustawa z dnia 13 maja 1994 r. o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z dnia 27 czerwca 1994 r.).

2 Kursywą wyróżniono zapisy przeniesione z dokumentów podrzędnych.

3 Podkreśleniem wyróżniono korekty i uzupełnienia wprowadzone przez autora projektu, bpa gen. R. Borskiego.

3. *Zasady organizacji innych duszpasterstw środowiskowych określają odpowiednie statuty i regulaminy.*

§ 5

Kościół może otaczać opieką duszpasterską współwyznawców nie będących obywatelami polskimi, zamieszkałych bądź przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 6

1. Wyznawcy Kościoła zamieszkujący poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej mogą być, w wyjątkowych wypadkach, otoczeni przez Kościół opieką duszpasterską i organizacyjną.
2. Opieka, o której mowa w ust. 1, dotyczy osób wyznania ewangelicko – augsburskiego, grup takich osób lub ich jednostek organizacyjnych i prowadzona jest z pełnym poszanowaniem przepisów prawa danego kraju.
3. Parafie znajdujące się i działające poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej stanowią samodzielne jednostki organizacyjne, jeżeli na własny wniosek zostały przyjęte do Kościoła.
4. Zakres opieki, formy organizacyjne, sposób administrowania oraz zakres pomocy finansowej i kadrowej określa Konsystorz.
5. O utworzeniu lub rozwiązaniu jednostki organizacyjnej Kościoła poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej Konsystorz powiadamia niezwłocznie stosowny organ państwowej władzy administracyjnej.

§ 7

Kościół i jego *osoby prawne* mają prawo do nabywania, posiadania i zbywania mienia ruchomego i nieruchomego oraz do organizacji zarządzania swoim majątkiem *na zasadach* określonych w niniejszym Prawie i w innych przepisach kościelnych.

§ 8

1. Wszystkie jednostki organizacyjne Kościoła zobowiązane są do dbałości o racjonalne, *ekonomicznie* uzasadnione oraz zgodne z etyką i powołaniem Kościoła wykorzystywanie majątku będącego w ich władaniu.

2. Jednostki organizacyjne Kościoła zobligowane są do wykorzystywania majątku w celu zabezpieczenia potrzeb własnych oraz społeczności Kościoła jako całości.
3. Władający majątkiem ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za jego prawidłowe zabezpieczenie, a w szczególności za ubezpieczenie mienia.
4. Władający majątkiem ponoszą pełną odpowiedzialność dyscyplinarną i finansową:
 - a) za skutki finansowe działań, podjętych z przekroczeniem uprawnień,
 - b) za zawinione straty w majątku kościelnym,
 - c) za zobowiązania zaciągnięte z przekroczeniem uprawnień.

§ 9

Majątek likwidowanej kościelnej osoby prawnej staje się własnością Kościoła jako całości. O sposobie jego dalszego zarządzania decyduje Konsystorz.

§ 10

1. *Zwierzchnimi władzami Kościoła są:*
 - a) *Synod Kościoła,*
 - b) *Rada Synodalna,*
 - c) *Konsystorz,*
 - d) *Biskup Kościoła.*
 2. *Władzami Diecezji są:*
 - a) *Synod Diecezjalny,*
 - b) *Rada Diecezjalna,*
 - c) *Biskup Diecezjalny.*
 3. *Władzami Parafii są:*
 - a) *Zgromadzenie Parafialne,*
 - b) *Rada Parafialna,*
 - c) *Proboszcz (lub Proboszcz – Administrator)*
- Ponadto, jeśli zostały w Parafii wybrane:*
- d) *Komitet Parafialny,*

- e) *Rada Filiału (na jego terenie).*
- 4. *Władzami Diakonatów są:*
 - d) *Zarząd,*
 - e) *Zgromadzenie Diakonatu zwane Radą Sióstr,*
 - f) *Rada Opiekuńcza.*
- 5. Władze innych jednostek organizacyjnych Kościoła określone są w odpowiednich regulaminach i statutach kościelnych.
- 6. O ile Prawo niniejsze nie stanowi inaczej, wszystkie władze pochodzące z wyboru sprawują swoje funkcje do czasu przejęcia ich przez nowo wybrane władze.
- 7. Określony w niniejszym Prawie czas trwania kadencji liczy się od dnia wprowadzenia w sprawowanie czynności.

§ 11

1. Władze kościelne posiadają właściwość terytorialną, każda w swoim okręgu, o ile przepisy szczegółowe nie stanowią inaczej.
2. Właściwość rzeczową władz kościelnych ustala niniejsze Prawo w przepisach o zakresie ich działania.
3. Władze kościelne przestrzegają z urzędu swej właściwości. Spory o właściwość rozstrzyga najbliższa wspólna władza przełożona.
4. Władze kościelne załatwiają sprawy samodzielnie, o ile przepisy nie wymagają załatwienia w porozumieniu z inną władzą kościelną lub za jej zgodą.
5. Władze kościelne podejmują uchwały (kolegialnie) oraz wydają decyzje (jednoosobowo). W sprawach dyscyplinarnych władze kościelne wydają orzeczenia (kolegialnie).

§ 12

1. Odwołanie od uchwał i decyzji władz kościelnych jest dopuszczalne drogą instancji aż do władzy najwyższej, jeżeli według niniejszego Prawa lub Regulaminu Wyborów decyzja lub uchwała władzy niższej nie jest ostateczna.
2. O ile Prawo niniejsze nie stanowi inaczej, odwołanie wnosi się do władzy kościelnej bezpośrednio przełożonej wobec władzy kościelnej, która wydała uchwałę, decyzję lub orzeczenie podlegające za-

skarżeniu, za jej pośrednictwem, w terminie 14 dni od dnia doręczenia lub ogłoszenia zaskarżanej uchwały, decyzji lub orzeczenia.

3. Wniesienie odwołania nie powoduje wstrzymania wykonania zaskarżonej uchwały, decyzji lub orzeczenia, z wyjątkiem orzeczenia o pozbawieniu urzędu duchownego na stałe.
4. Kolejnymi instancjami odwoławczymi są w zależności od właściwości rzeczowej:
 - a) Rada Diecezjalna,
 - b) Konsystorz,
 - c) Rada Synodalna,
 - d) Synod Kościoła.
5. Zasady określone w ust. 2-4 nie odnoszą się do sprzeciwów, dotyczących formy i trybu przeprowadzania wyborów.
6. Zasady zgłaszania sprzeciwów, dotyczących formy i trybu przeprowadzania wyborów, określone są w Regulaminie Wyborów.
7. Kościelna władza przełożona wykonuje nadzór nad działalnością władzy podległej i z tego tytułu ma prawo w szczególności do:
 - a) żądania wyjaśnień,
 - b) przeprowadzenia kontroli,
 - c) uchylania lub wstrzymywania wykonania uchwał i decyzji.

§ 13

1. O ile Prawo niniejsze nie stanowi inaczej, podjęcie uchwał następuje bezwzględną większością głosów:
 - a) w Synodzie Kościoła, Radzie Synodalnej, Konsystorzu, Synodzie Diecezjalnym, Radzie Diecezjalnej, Radzie Parafialnej, Zarządzie Diakonu, Zgromadzeniu Diakonu i Radzie Opiekuńczej Diakonu przy obecności więcej niż połowy członków,
 - b) w Zgromadzeniu Parafialnym i Komitecie Parafialnym – bez względu na liczbę obecnych.
2. Bezwzględną większość głosów stanowi więcej niż połowa oddanych głosów.
3. *Wybory Biskupa Kościoła wymagają obecności więcej niż 2/3 wszystkich członków Synodu Kościoła.*

4. Na żądanie przynajmniej 1/3 obecnych odbywa się głosowanie imienne.

§ 14

1. Wybory do władz kościelnych odbywają się we właściwym kolegium wyborczym przy zachowaniu kworum przewidzianego w § 13 ust. 1 *lub odpowiednio w § 13 ust. 3 w przypadku wyborów Biskupa Kościoła oraz trybu, określonego w Regulaminie Wyborów.*
2. *Przez kolegium wyborcze należy rozumieć:*
 - a) dla Kościoła – Synod Kościoła,
 - b) dla Diecezji – Synod Diecezjalny,
 - c) dla Parafii – Zgromadzenie Parafialne,
 - d) dla Diakonu – Zgromadzenie Diakonu,
3. Inne kolegia wyborcze w Kościele określa Regulamin Wyborów oraz regulaminy lub statuty poszczególnych jednostek organizacyjnych Kościoła.
4. Zasady i tryb zgłaszania kandydatów oraz sposób dokonywania i zatwierdzania wyborów do kolegiów wyborczych, o których mowa w ust. 2 lit. a)-c) oraz wyborów, dokonywanych przez te kolegia, określa Regulamin Wyborów.
5. W przypadku zaistnienia wakatów we władzach kolegialnych w ich skład wchodzi wybrany zastępca członka danej władzy.
6. Kolegium wyborcze, które dokonało wyboru, może odwołać wybranego przez siebie członka władz kolegialnych większością 2/3 obecnych przy zachowaniu kworum przewidzianego w § 13 ust 1.

§ 15

1. O ile niniejsze Prawo nie stanowi inaczej, czynne prawo wyborcze przysługuje członkom Kościoła, którzy ukończyli 18 lat, zostali konfirmowani, uczęszczają na nabożeństwa i opłacili w przepisany terminie przypadającą na nich składkę kościelną za rok ubiegły lub zostali z niej zwolnieni przez Radę Parafialną.
2. O ile niniejsze Prawo nie stanowi inaczej, biernie prawo wyborcze przysługuje członkom Kościoła, którzy posiadają czynne prawo wyborcze, ukończyli 21 lat, biorą udział w życiu kościelnym i przystępują do Stołu Pańskiego.

3. Czynne i bierne prawo wyborcze w Diakonacie przysługuje jego członkom po wyświęceniu.

§ 16

1. *W Chrzcie Świętym w imię Trójjedynego Boga, Ojca i Syna i Ducha Świętego, wszyscy zostali powołani do udziału w kapłaństwie Chrystusa i powszechnej służby w Kościele Chrystusa, aby wzajemnie budować się w wierze i świadczyć o Zmartwychwstałym Chrystusie w świecie (Rz 12,1; 1 P 2,5; 1 Kor 12,13; 1 P 4,10; Ef 2,10; 2 Kor 3,6).*
2. *Powszechna służba wszystkich wierzących w Kościele znajduje swój praktyczny wymiar w indywidualnym świadectwie wiary, we współodpowiedzialności za Kościół poprzez działanie w Zgromadzeniach Parafialnych, Radach Parafialnych, Synodach Diecezjalnych, Synodzie Kościoła oraz przez udział w służbie duszpasterstw środowiskowych, organizacji i stowarzyszeń kościelnych.*
3. *W Kościele jest pełniona służba ordynowanych zwana urzędem duchownym. Urząd ten jest pełniony w działaniu w sposób: osobowy, kolegialny i wspólnotowy w obrębie własnego Kościoła oraz ekumenicznie otwarty i aktywny w przestrzeni Kościoła Powszechnego.*

§ 17

1. Kościół uznaje jeden urząd duchowny, który posiada trzy posługi o nazwach:
 - a) Biskup – „episkopos”,
 - b) Prezbiter (ksiądz) – „presbiteros”,
 - c) Diakon – „diakonos”.
2. *Z ustanowienia Bożego Kościół powołuje do każdej z trzech posług urzędu duchownego przez osobne wyświęcenie (ordynację).*
3. *Prezbiterom i Biskupom przysługuje tytuł Ksiądz.*
4. *Osoba wyświęcona zostaje wpisana na listę Księży albo Diakonów prowadzoną przez Konsystorz, który duchownemu przydziela miejsce służby.*
5. Do służby Prezbitera (Księdza) w Kościele mogą być powołani przez wyświęcenie (ordynację) mężczyźni, którzy:
 - a) należą do Kościoła i wyznają jego zasady,
 - b) posiadają obywatelstwo polskie,

- c) cieszą się nieposzlakowaną opinią,
 - d) wykazują się dobrym stanem zdrowia psychicznego i fizycznego,
 - e) ukończyli akademickie studia teologiczne przepisane Pragmatyką Służbową Kościoła,
 - f) zdali egzamin kościelny „*pro venia concionandi*” przed Kościelną Komisją Egzaminacyjną.
6. Do służby Diakona mogą być na wniosek gwarantującej miejsce służby jednostki organizacyjnej Kościoła powołane przez wyświęcenie (ordynację) osoby (mężczyźni lub kobiety), które:
- a) spełniają wymogi określone w ust. 5. lit. a-d,
 - b) wykazują się przygotowaniem i kompetencjami do służby, którą mają pełnić w jednostce organizacyjnej Kościoła, występującej o ordynację.
 - c) zdały odpowiedni egzamin przed Kościelną Komisją Egzaminacyjną.
7. O dopuszczeniu do ordynacji decyduje Konsystorz.
8. Podczas ordynacji kandydat na duchownego ślubuje wierność Kościołowi i jego wyznaniu.

§ 18

1. Wszyscy duchowni Kościoła przechodzą na emeryturę w wieku 65 lat.
2. W wyjątkowych wypadkach Konsystorz na wniosek Biskupa Kościoła może przedłużyć duchownemu pełnienie czynnej służby w Kościele, jednak nie dłużej niż do ukończenia 68 roku życia.

§ 19

1. Zawieszeniu w wykonywaniu czynności duchownego podlega duchowny na własną prośbę, *mocą decyzji Biskupa Kościoła* lub na podstawie uchwały Konsystorza.
2. Konsystorz określa, czy i na jakich warunkach duchowny zawieszony w wykonywaniu czynności może dalej zajmować mieszkanie służbowe, szczególnie jeśli jest ono niezbędne w celu zapewnienia wiernym opieki duszpasterskiej, a Parafii dalszego funkcjonowania.

3. Pozbawienie praw wynikających z ordynacji następuje na podstawie orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego lub w przypadku wystąpienia duchownego z Kościoła.

§ 20

1. Prawa i obowiązki duchownych, świeckich członków władz kościelnych, pracowników Kościoła i wszystkich wiernych określają przepisy niniejszego Prawa, *Pragmatyka Służbowa Kościoła, regulaminy oraz statuty*.
2. Nieprzestrzeganie przepisów kościelnych lub niewypełnianie obowiązków stanowi wykroczenie dyscyplinarne. Szczególnie, gdy godzi ono w dobro Kościoła lub jego jednostek, narusza powagę władz i instytucji kościelnych, względnie nie odpowiada godności stanu lub pełnionej służbie, władza nadzorująca zobligowana jest do podejmowania stosownych środków dyscyplinujących.
3. Zasady i tryb postępowania dyscyplinarnego oraz zakres stosowanych kar określa Pragmatyka Służbowa Kościoła.

ROZDZIAŁ II KOŚCIÓŁ

§ 21

1. Kościół (od słowa greckiego „*ekklesia*” – zgromadzenie) stanowi jedność duchowo-organizacyjną. O jego jedności stanowi zgodność w nauce Ewangelii i sprawowaniu Sakramentów (*Wyznanie augsburskie* art. VII).
2. Do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej należy ogół chrześcijan wyznania ewangelicko – augsburskiego (luterńskiego) zorganizowanych w Parafiach i Diecezjach na terytorium Państwa Polskiego oraz osoby i kościelne jednostki organizacyjne określone w § 6.

§ 22

Zasady funkcjonowania władz Kościoła określa Regulamin Zwierzchnich Władz Kościoła.

SYNOD KOŚCIOŁA

§ 23

1. Najwyższą władzą Kościoła jest Synod Kościoła. Jest on uosobieniem Kościoła i wyrazicielem wszystkich praw Kościołowi przysługujących.
2. Synod Kościoła jest powołany do uchwalania wszystkich praw kościelnych, jak również do rozstrzygania we wszystkich sprawach ogólnych Kościoła w ramach niniejszego Prawa.
3. Uprawnienia zawarte w ust. 2 nie dotyczą zmian norm określonych w Deklaracji Wstępnej.

§ 24

W skład Synodu wchodzi:

- a) Biskup Kościoła, Biskupi Diecezjalni, Ewangelicki Biskup Wojewódzki,
- b) Generalny Wizytator Nauczania Kościelnego,
- c) Wiceprezes Konsystorza i Kuratorzy Diecezjalni,
- d) 15 delegatów duchownych wybieranych przez zebranie czynnych księży Kościoła spośród księży, posiadających co najmniej pięcioletni staż służby w Kościele, licząc od dnia ordynacji,
- e) 30 delegatów świeckich wybieranych przez Synody Diecezjalne według przydziału ilości delegatów poszczególnym Diecezjom, ustalonego przez Konsystorz,
- f) przedstawiciel nauczycieli akademickich wyznania ewangelicko – augsburskiego Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie,
- g) przedstawiciel Diakonów z akademickim wykształceniem teologicznym, pozostający w czynnej służbie Kościoła,
- h) Przełożeni Diakonatów,
- i) powołani przez Radę Synodalną przedstawiciele duszpasterstwa środowiskowych, organizacji i stowarzyszeń kościelnych, łącznie do pięciu osób.

§ 25

1. Kadencja Synodu Kościoła trwa pięć lat.

2. Za początek kadencji uważa się termin pierwszej sesji Synodu Kościoła.
3. Członkowie wybierani są na czas trwania kadencji, głosują zgodnie ze swoim sumieniem i według osobistego przekonania.

§ 26

1. Synod Kościoła obraduje co najmniej jeden raz w roku *na sesji zwyczajnej, w terminie ustalonym przez Radę Synodalną, jednak najpóźniej do końca kwietnia danego roku.*
2. Synod Kościoła zwoływany jest:
 - a) na mocy uchwały samego Synodu,
 - b) na podstawie uchwały Rady Synodalnej,
 - c) na żądanie 1/3 członków Synodu *Kościola*, zgłoszone Radzie Synodalnej z podaniem porządku obrad, najpóźniej w ciągu dwóch miesięcy od dnia złożenia wniosku.
3. Rada Synodalna *przynajmniej z czterotygodniowym wyprzedzeniem* zawiadamia członków Synodu Kościoła o terminie i miejscu odbycia sesji, *podając jednocześnie propozycję porządku dziennego.*

§ 27

Do właściwości Synodu Kościoła należy:

- a) sprawowanie pieczy nad zachowaniem czystości nauki, troska o rozwój życia duchowego oraz przestrzeganie zasad etyki ewangelickiej w Kościele,
- b) stanie na straży jedności, dobra i praw Kościoła oraz ustalanie zasad współżycia i współpracy z *Kościołami innych wyznań*,
- c) wybór Biskupa Kościoła,
- d) wybór Wiceprezesa Konsystorza podczas ostatniej sesji przed upływem kadencji,
- e) wybór Prezesa Synodu Kościoła, Rady Synodalnej i Synodalnej Komisji Rewizyjnej podczas pierwszej sesji nowej kadencji,
- f) wybór innych komisji synodalnych,
- g) uchwalanie Zasadniczego Prawa Wewnętrznego Kościoła i zmian niniejszego Prawa,

- h) uchwalanie Regulaminu Zwierzchnich Władz Kościoła i zmian tegoż Regulaminu,
- i) uchwalanie Pragmatyki Służbowej Kościoła i zmian w teżej Pragmatyce,
- j) zatwierdzanie sprawozdań Biskupa Kościoła, Rady Synodalnej, Konsystorza, komisji synodalnych oraz innych sprawozdań, o ile z przepisów szczegółowych wynika obowiązek przedstawiania ich Synodowi,
- k) podejmowanie uchwał w zakresie ogólnych praw i przepisów kościelnych,
- l) tworzenie i znoszenie Diecezji oraz zmiana granic Diecezji istniejących na wniosek Konsystorza,
- m) uchwalanie budżetu ogólnokościelnego,
- n) troska o zaspokajanie materialnych potrzeb Kościoła, uchwalanie składek na rzecz całego Kościoła oraz zasad zarządzania jego majątkiem i funduszami,
- o) podejmowanie uchwał w sprawach przedstawionych przez Radę Synodalną, Konsystorz, komisje synodalne oraz wniosków zgłoszonych przez członków Synodu,
- p) podejmowanie uchwał w sprawie agend, śpiewników kościelnych i podręczników do nauczania kościelnego,
- q) rozstrzyganie odwołań od orzeczeń dyscyplinarnych w sprawach pozbawienia praw wynikających z ordynacji,
- r) rozpoznawanie w jednej instancji i rozstrzyganie w sprawie wykroczeń dyscyplinarnych członków Synodu Kościoła,
- s) sprawdzanie mandatów członków Synodu Kościoła.

§ 28

1. Synod Kościoła na pierwszym posiedzeniu wybiera spośród swoich członków Radę Synodalną w składzie:
 - a) Prezes Synodu Kościoła,
 - b) dwóch Radców duchownych – spośród duchownych członków Synodu,
 - c) dwóch Radców świeckich – spośród świeckich członków Synodu,

2. Prezes Synodu Kościoła, będący zarazem przewodniczącym Rady Synodalnej, wybierany jest spośród duchownych i świeckich członków Synodu Kościoła *w pierwszej kolejności*. W skład Rady Synodalnej nie mogą być wybrani członkowie Konsystorza.
3. Rada Synodalna w czasie sesji Synodu stanowi Prezydium Synodu, a między sesjami reprezentuje Synod i wykonuje zadania określone w niniejszym Prawie, Regulaminie Zwierzchnich Władz Kościoła i zlecone jej przez Synod Kościoła.

§ 29

1. Do właściwości Rady Synodalnej należy:
 - a) zwoływanie, przygotowywanie porządku obrad oraz prowadzenie sesji Synodu Kościoła,
 - b) *ustalanie terminu, do którego w Diecezjach mają być przeprowadzone wybory członków Synodu Kościoła kolejnej kadencji,*
 - c) rozstrzyganie o zasadności sprzeciwów w sprawach wyborów delegatów do Synodu Kościoła i zatwierdzanie wszystkich wyborów delegatów do Synodu Kościoła,
 - d) zarządzanie wyborów Biskupa Kościoła i określanie ich terminu,
 - e) ogłaszanie oficjalnych sprawozdań z obrad sesji Synodu Kościoła i podjętych uchwał,
 - f) realizowanie uchwał Synodu Kościoła i spraw przekazanych przez Synod Kościoła,
 - g) uchwalanie szczegółowych przepisów kościelnych, opracowanych przez Komisję Prawniczą Synodu Kościoła i zaopiniowanych przez Konsystorz,
 - h) *przygotowywanie projektów zmian w Zasadniczym Prawie Wewnętrznym, Regulaminie Zwierzchnich Władz Kościoła i Pragmatyce Służbowej,*
 - i) podejmowanie na wniosek Konsystorza uchwał w sprawach niecierpiących zwłoki, a należących do kompetencji Synodu, z wyjątkiem zmian Prawa niniejszego i wyborów zwierzchnich władz Kościoła,
 - j) ustalanie wykładni praw i przepisów kościelnych,

- k) czuwanie nad prawidłowym przebiegiem prac komisji synodalnych,
 - l) *podjmowanie wspólnie z Konsystorzem uchwał o odwołaniu i przeniesieniu do innej pracy w Kościele Proboszczów, podjętych bezwzględna większością głosów na wniosek Biskupa Kościoła, ze względu na dobro Kościoła,*
 - m) *podjmowanie wspólnie z Konsystorzem uchwał w sprawie dalszego funkcjonowania Rady Diecezjalnej w razie naruszenia przez Radę Diecezjalną przepisów prawa kościelnego, niewykonania zarządzeń kościelnych władz przełożonych bądź innej szkodliwej dla Kościoła działalności Rady,*
 - n) rozpatrywanie odwołań w sprawach dyscyplinarnych od orzeczeń Konsystorza jako Sądu Dyscyplinarnego pierwszej instancji,
 - o) stwierdzanie zakończenia kadencji Synodu i wyznaczenie -w granicach trzech miesięcy - terminu, do którego *mają zostać przeprowadzone wszystkie wybory delegatów do nowego Synodu Kościoła,*
2. Podjęte przez Radę Synodalną uchwały, określone w ust. 1 pod lit. i) i j), podlegają zatwierdzeniu bądź odrzuceniu podczas najbliższej sesji Synodu Kościoła.

KONSYSTORZ

§ 30

1. Konsystorz jest naczelną władzą wykonawczą i administracyjną Kościoła.
2. Siedzibą Konsystorza jest miasto stołeczne Warszawa.
3. Przy Konsystorzu działa kancelaria, której dyrektora i pracowników angażuje i zwalnia Konsystorz. W wypadku braku powołania dyrektora Konsystorza jego funkcję pełni Wiceprezes Konsystorza.

§ 31

W skład Konsystorza wchodzi:

- a) Biskup Kościoła, który jest z urzędu Prezesem Konsystorza,
- b) Wiceprezes świecki, wybierany przez Synod spośród członków Synodu.

c) Biskupi Diecezjalni i Ewangelicki Biskup Wojskowy,

d) Kuratorzy Diecezjalni.

§ 32

1. Wiceprezes Konsystorza nie może być jednocześnie Kuratorem Diecezjalnym.
2. Kadencja Wiceprezesa Konsystorza trwa pięć lat, z możliwością kandydowania na kolejne kadencje.
3. Prezes Konsystorza lub w jego zastępstwie Wiceprezes Konsystorza zwołuje posiedzenia Konsystorza, ustala porządek obrad i przewodniczy im.
4. Wiceprezes Konsystorza czuwa wraz z Prezesem nad prawidłowym przebiegiem prac Konsystorza, a w razie nieobecności Prezesa, bądź na jego zlecenie, przewodniczy na posiedzeniach Konsystorza.
5. Wiceprezes Konsystorza reprezentuje Konsystorz na zewnątrz z upoważnienia Prezesa.

§ 33

Do właściwości Konsystorza należy:

- 1) *określanie priorytetów działań w Kościele,*
- 2) *ustalanie kalendarza najważniejszych uroczystości kościelnych,*
- 3) *wypracowywanie dokumentów teologicznych i stanowisk Kościoła w aktualnych sprawach,*
- 4) *przedkładanie i opiniowanie innych przedkładanych Radzie Synodalnej projektów szczegółowych przepisów kościelnych,*
- 5) *określanie liczby delegatów świeckich do Synodu Kościoła z poszczególnych Diecezji,*
- 6) *wyznaczanie w porozumieniu z Radą Diecezjalną daty i miejsca zebrania wyborczego wyborów delegatów do Synodu Kościoła,*
- 7) *nadzór nad organizacją i rozwojem Diakonatów,*
- 8) *nadzór nad organizacją i rozwojem Diakonii Kościoła oraz Diakonii Diecezji,*
- 9) *w zakresie sprawowania nadzoru nad kadrami Kościoła:*
 - a) *troska o jakość kształcenia i przygotowania kandydatów do stanu duchownego,*

- b) powoływanie Komisji Egzaminacyjnej Kościoła,
 - c) przyjmowanie kandydatów do stanu duchownego i prowadzenie listy duchownych,
 - d) troska o ustawiczne kształcenie teologiczne duchownych,
 - e) *przygotowywanie i zwoływanie corocznej Ogólnopolskiej Konferencji Pastoralnej*,
 - f) *ustalanie Parafii i duchownych prowadzących wikariaty*,
 - g) powoływanie i odwoływanie Wikariuszy, Proboszczów – Administratorów oraz duszpasterzy środowiskowych,
 - h) *odwoływanie i przenoszenie do innej pracy w Kościele Proboszczów, na podstawie wspólnej uchwały z Radą Synodalną, podjętej bezwzględną większością głosów na wniosek Biskupa Kościoła, ze względu na dobro Kościoła*,
 - i) występowanie do Ministra Obrony Narodowej o mianowanie wybranego podczas wspólnego posiedzenia Rady Synodalnej i Konsystorza Naczelnego Kapelana Wojskowego; powoływanie Naczelnego Kapelana Wojskowego na Ewangelickiego Biskupa Wojskowego,
 - j) orzekanie w sprawach dyscyplinarnych osób duchownych i świeckich jako Sąd Dyscyplinarny Kościoła pierwszej instancji,
 - k) mianowanie asystentów kościelnych przy organizacjach i stowarzyszeniach kościelnych,
 - l) przedłużanie urzędowania Proboszczów w przypadkach przewidzianych przez niniejsze Prawo,
- 10) *w zakresie sprawowania nadzoru nad Parafiami i Diecezjami:*
- a) zatwierdzanie protokołów wizytacji Biskupa Kościoła i Biskupów Diecezjalnych z jednoczesnym podejmowaniem uchwał w sprawie wniosków powizytacyjnych, jeśli w jedynostce wizytowanej stwierdzone zostały nieprawidłowości,
 - b) *zarządzanie wyborów delegatów świeckich do Synodów Diecezjalnych z określeniem terminu, do którego wybory te muszą być przeprowadzone*,
 - c) uchwalanie wakansów parafialnych i zatwierdzanie kandydatów na stanowiska Proboszczów, Proboszczów Pomocniczych, w tym *uchwalanie kolejnego wakansu lub przydzielenie*

Proboszcza Administratora Parafii, w której wybory Proboszcza nie doprowadziły do wyniku,

- d) *zatwierdzanie wyborów Proboszczów, Proboszczów Pomocniczych, Biskupów Diecezjalnych, Rad Diecezjalnych, Diecezjalnych Komisji Rewizyjnych i delegatów świeckich do Synodów Diecezjalnych,*
 - e) *weryfikacja i zatwierdzanie wokacji Proboszczów,*
 - f) *rozstrzyganie odwołań od uchwał Rad Parafialnych i Rad Diecezjalnych, jeżeli Prawo niniejsze to przewiduje,*
 - g) *zatwierdzanie uchwał Zgromadzeń Parafialnych w sprawach określonych w § 64 niniejszego Prawa,*
 - h) *zatwierdzanie uchwał jednostek organizacyjnych Kościoła w sprawie powstawania nowych instytucji kościelnych,*
 - i) *żądanie w razie potrzeby niezwłocznego zwołania Zgromadzenia Parafialnego lub posiedzenia Rady Parafialnej,*
 - j) *zatwierdzanie budżetów diecezjalnych i sprawozdań z ich wykonania,*
 - k) *żądanie w razie potrzeby niezwłocznego zwołania Synodu Diecezjalnego lub posiedzenia Rady Diecezjalnej,*
 - l) *powoływanie w razie potrzeby administratorów Diecezji na czas do jednego roku,*
 - m) *określanie zakresu opieki, form organizacyjnych, sposobu administrowania oraz zakresu pomocy finansowej i kadrowej dla wyznawców Kościoła, o których mowa w § 6 niniejszego Prawa,*
- 11) *w zakresie zarządzania majątkiem i finansami Kościoła:*
- a) *zarządzanie i rozporządzanie majątkiem Kościoła i składanie Synodowi corocznych sprawozdań z tej działalności,*
 - b) *ustalanie projektu budżetu ogólnokościelnego, realizowanie budżetu zatwierdzonego przez Synod, sporządzanie dla Synodu corocznych sprawozdań z jego realizacji,*
 - c) *zarządzanie Funduszem Socjalnym Kościoła i składanie Synodowi corocznych sprawozdań z tej działalności,*
- 12) *powoływanie komisji nadzwyczajnych w razie potrzeby,*
- 13) *wydawanie biuletynu urzędowego Kościoła lub prowadzenie działu urzędowego w piśmie kościelnym,*

- 14) sprawowanie nadzoru nad wydawaniem czasopism i publikacji kościelnych, a także nad przygotowywaniem kościelnych audycji radiowych i telewizyjnych,
- 15) utrzymywanie kontaktów z innymi Kościołami i organizacjami kościelnymi.

§ 34

1. Konsystorz jest władzą służbową duchownych oraz świeckich członków Rad Parafialnych i Rad Diecezjalnych i w razie stwierdzenia zaniedbań lub uchybień zawiesza ich w czynnościach.
2. Konsystorz z inicjatywy własnej lub na wniosek Rady Diecezjalnej, w razie stwierdzenia uchybień, może:
 - a) udzielić Radzie Parafialnej pouczenia,
 - b) zawiesić lub uchylić jej uchwałę,
 - c) w razie stwierdzenia jej szkodliwej dla Kościoła działalności, rozwiązać Radę i mianować tymczasową Radę Parafialną na okres do jednego roku.
3. W razie naruszenia przez Radę Diecezjalną przepisów prawa kościelnego, niewykonania zarządzeń kościelnych władz przełożonych bądź innej szkodliwej dla Kościoła działalności Rady, Konsystorz może:
 - a) udzielić Radzie pouczenia,
 - b) zawiesić lub uchylić uchwałę Rady Diecezjalnej,
 - c) wspólnie z Radą Synodalną podjąć uchwałę w sprawie dalszego funkcjonowania Rady Diecezjalnej.

BISKUP KOŚCIOŁA

§ 35

1. *Biskupi przewodniczą całemu Ludowi Bożemu i służbie posługiwania Słowa i Sakramentów. Sprawują także urząd nadzorujący („episkope”) w Diecezji lub w całym Kościele, aby Słowo Boże czyste i wiernie było zwiastowane, i aby Sakramenty Święte były w Kościele sprawowane i udzielane zgodnie z ustanowieniem Bożym. Biskupi przekazują urząd duchowny w sposób szczególny, są oni reprezentantami urzędu sędziowskiego Chrystusa.*

2. *Biskupa konsekruje (wyświęca) i wprowadza na ustanowione stanowisko Biskup Kościoła, lub w jego zastępstwie Zastępca Biskupa Kościoła (jeden z Biskupów Diecezjalnych) przy czynnym udziale wszystkich uczestniczących Biskupów (przynajmniej dwóch asystentów – współkonsekratorów).*
3. *Biskup Kościoła jest duchownym Zwierzchnikiem Kościoła, z urzędu jest Prezesem Konsystorza oraz członkiem Synodu Kościoła.*
4. *Biskup Kościoła pełni postugę biskupią nad całym Kościołem w Polsce i poza jej granicami nad Polakami – Ewangelikami, którzy tej opieki sobie życzą. Jego jurysdykcji biskupiej podlegają wszystkie jednostki organizacyjne Kościoła i wszyscy członkowie Kościoła.*
5. *Biskup Kościoła czuwa nad pielegnowaniem wspólnoty wśród Księży i wiernych i stoi na straży jedności Kościoła. Biskup Kościoła jest „pastorem pasterzy” całego Kościoła (łac. „pastor pastorum”) w kraju i za granicą, wspierając ich, by swoje posłannictwo pełnili z wytrwałością, mądrością i poczuciem godności urzędu.*
6. *Podstawowym obowiązkiem Biskupa Kościoła jest wizytowanie każdej Diecezji i Parafii Kościoła co najmniej raz na 10 lat.*

§ 36

Biskupa Kościoła wybiera Synod Kościoła spośród duchownych mających za sobą co najmniej 15 lat służby w Kościele, licząc od dnia ordynacji, w tym co najmniej 8 lat na stanowisku Proboszcza lub równorzędnym stanowisku kierowniczym w Kościele. Pracę naukową i dydaktyczną na uczelni teologicznej traktuje się jako służbę w Kościele.

§ 37

1. *Kadencja Biskupa Kościoła trwa dziesięć lat.*
2. *Urzędujący Biskup Kościoła może kandydować na następne kadencje. W razie ponownego wyboru nie odbywa się ponowne wprowadzenie Biskupa Kościoła w urząd.*
3. *Biskup Kościoła przechodzi w stan spoczynku w wieku 65 lat.*
4. *Synod Kościoła może przedłużyć Biskupowi czas czynnej służby w Kościele, jednak nie dłużej niż o trzy lata.*
5. *W razie przejścia Biskupa w stan spoczynku jego urzędowanie ustaje z chwilą wprowadzenia w urząd nowo wybranego Biskupa Kościoła.*

§ 38

Siedzibą Biskupa Kościoła jest miasto stołeczne Warszawa.

§ 39

1. Biskup Kościoła z mocy urzędu sprawuje duchowe kierownictwo Kościoła, a w szczególności:
 - a) wizytuje każdą Diecezję i Parafię co najmniej raz na dziesięć lat,
 - b) jest duchownym zwierzchnikiem wszystkich Księży, Katechetów, Diakonów i Sióstr Diakonis i jako zwierzchni duszpasterz kieruje ich przygotowaniem duchowym i naukowym, sprawuje pieczę i nadzór nad ich działalnością,
 - c) otacza opieką kandydatów na duchownych Kościoła w zakresie dogmatycznym i moralnym oraz wykonuje nadzór nad ich pracą w Kościele,
 - d) przewodniczy Kościelnej Komisji Egzaminacyjnej dla kandydatów na duchownych, dla Wikariuszy oraz Katechetów,
 - e) konsekruje (wyświęca) i wprowadza *w urzędowanie* wszystkich Biskupów,
 - f) ordynuje kandydatów na duchownych osobiście lub deleguje Biskupa Diecezjalnego, w którego Diecezji odbywa się ordynacja,
 - g) wyświęca Siostry Diakonise, powołuje i odwołuje Duszpasterza Diakonatu, mianuje *trzech* członków Rady Opiekuńczej Diakonatu,
 - h) poświęca kościoły i kaplice osobiście lub przez delegowanego Biskupa Diecezjalnego, w którego Diecezji odbywa się uroczystość,
 - i) udziela *i cofa* upoważnienia (misje kanoniczne) niezbędne do nauczania kościelnego i kształcenia teologicznego,
 - j) powołuje *i odwołuje* Generalnego Wizytatora Nauczania Kościelnego,
 - k) *powołuje i odwołuje Duszpasterza Studentów Teologii Ewangelickiej*,
 - l) wydaje listy pasterskie,
 - m) składa Synodowi Kościoła sprawozdania o stanie Kościoła,

- n) w porozumieniu z Radą Diecezjalną zwołuje zebranie wyborcze, wybierające Biskupa Diecezjalnego,
 - o) przewodniczy osobiście zebraniom wyborczym w Diecezjach, wybierającym Biskupa Diecezjalnego, delegatów do Synodu Kościoła, Kuratora Diecezjalnego, Radców Diecezjalnych i Diecezjalną Komisję Rewizyjną lub upoważnia do tego innego członka Konsystorza,
 - p) w razie potrzeby ma prawo zażądać niezwłocznego zwołania Synodu Diecezjalnego lub posiedzenia Rady Diecezjalnej,
 - q) w razie potrzeby ma prawo zażądać niezwłocznego zwołania Zgromadzenia Parafialnego lub posiedzenia Rady Parafialnej,
 - r) przewodniczy obradom Synodu Diecezjalnego, Zgromadzenia Parafialnego, posiedzeniom rady Diecezjalnej lub Parafialnej, jeśli zwołane zostały na Jego żądanie lub na żądanie Konsystorza,
 - s) w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach decyduje o dopuszczalności ślubu kościelnego, gdy poprzednie małżeństwo jednego z nowożeńców zostało rozwiązane wyrokiem sądu powszechnego.
2. Biskupowi Kościoła przysługuje prawo tymczasowego zawieszania w czynnościach duchownego z jednoczesnym skierowaniem sprawy przeciwko niemu do Sądu Dyscyplinarnego.
 3. Biskup Kościoła jako Prezes Konsystorza kieruje pracami Konsystorza, czuwa nad wykonaniem jego uchwał i nad prawidłowym biegiem spraw kościelnych.

§ 40

Biskupowi Kościoła przysługuje prawo uczestniczenia w zebraniach wszystkich władz i organów kościelnych.

§ 41

Biskup Kościoła reprezentuje Kościół na zewnątrz.

§ 42

1. Biskup Kościoła mianuje swoim zastępcą na okres swojej kadencji jednego z Biskupów Diecezjalnych, którego zatwierdza Synod Kościoła.

2. Zastępca Biskupa Kościoła zastępuje Biskupa Kościoła we wszystkich czynnościach pasterskich w razie jego chwilowej nieobecności lub choroby.
3. Zastępca Biskupa Kościoła, zastępując Biskupa Kościoła, może wykonywać tylko te czynności, które zostały mu zlecone przez Biskupa Kościoła.
4. Zastępcy Biskupa Kościoła nie przysługuje prawo następstwa w chwili wakansu.
5. W wypadku śmierci Biskupa Kościoła wszystkie jego funkcje przejmuje Zastępca Biskupa Kościoła, który pełni obowiązki Biskupa Kościoła do czasu wyboru nowego Biskupa Kościoła.

ROZDZIAŁ III DIECEZJA

§ 43

Diecezja (od słowa greckiego „*diokesis*” – zarząd) jest jednostką administracyjną Kościoła. Do Diecezji należą Parafie, znajdujące się na jej terenie.

§ 44

1. *Kościół Ewangelicko – Augsburski w RP podzielony jest administracyjnie na sześć Diecezji: Cieszyńską, Katowicką, Mazurską, Pomorsko-Wielkopolską, Warszawską i Wrocławską.*
2. *Tworzenie nowych Diecezji, znoszenie i zmiana granic dotychczasowych następuje na podstawie uchwały Synodu Kościoła, podjętej na wniosek Konsystorza w trybie przewidzianym dla zmian niniejszego Prawa.*

§ 45

1. Diecezja ma osobowość prawną.
2. Zadaniem Diecezji jest koordynowanie i nadzorowanie działalności Parafii, organizowanie współpracy między parafiami oraz działalności *ewangelizacyjno-misyjnej, duszpasterskiej* i charytatywno-opiekuńczej, mającej charakter ponadparafialny, obejmującej całą Diecezję i służącej *należącym do niej* Parafiom.
3. Diecezja uzyskuje środki na swoją działalność ze składek Parafii, z własnego majątku, ofiar i dotacji.
4. Siedzibą władz Diecezji jest miejsce urzędowania Biskupa Diecezjalnego.

5. W wypadku, gdy Biskup Diecezjalny nie jest równocześnie Proboszczem Parafii, o siedzibie Diecezji decyduje Rada Diecezjalna w porozumieniu z Konsystorzem.

§ 46

1. *Najwyższą władzą Diecezji jest Synod Diecezjalny.*
2. Synod Diecezjalny nie ma kompetencji w sprawach należących do właściwości zwierzchnich władz Kościoła, określonych w niniejszym Prawie.
3. *W skład Synodu Diecezjalnego wchodzi:*
 - a) *wszyscy czynni duchowni podlegający nadzorowi Biskupa Diecezjalnego,*
 - b) *30-60 delegatów świeckich, wybieranych w parafiach,*
 - c) *samodzielni pracownicy naukowcy i dydaktyczni ChAT-u, wyznania ewangelicko-augsburskiego, zamieszkujący na terenie Diecezji,*
 - d) *po jednym przedstawicielu stowarzyszeń i organizacji kościelnych, działających na terenie Diecezji – uchwałą Synodu Diecezji, podjętą na wniosek Rady Diecezjalnej podczas pierwszej sesji,*
 - e) *1-3 przedstawicieli prowadzących nauczanie kościelne na terenie Diecezji – uchwałą Synodu Diecezji, podjętą na wniosek Rady Diecezjalnej podczas pierwszej sesji.*
3. Dokładną liczbę i przydział mandatów delegatów świeckich określa Rada Diecezjalna, przydzielając każdej Parafii po jednym mandacie i rozdzielając pozostałe według liczby wyborców w poszczególnych Parafiach.
4. Zasady i tryb przeprowadzania wyborów delegatów do Synodu Diecezjalnego określa Regulamin Wyborów.

§ 47

Kadencja Synodu Diecezjalnego trwa pięć lat.

§ 48

1. Do właściwości Synodu Diecezjalnego należy:
 - a) *troska o rozwój działalności ewangelizacyjno-misyjnej, duszpasterskiej i charytatywno-opiekuńczej na terenie Diecezji,*
 - b) *dbanie o braterską współpracę między Parafiami,*

- c) wybór świeckich delegatów do Synodu Kościoła i ich zastępców,
 - d) wybór Biskupa Diecezjalnego,
 - e) wybór świeckiego Kuratora Diecezjalnego, duchownego i świeckiego Rady Rady Diecezjalnej i Diecezjalnej Komisji Rewizyjnej podczas pierwszej sesji nowej kadencji Synodu,
 - f) wybór komisji diecezjalnych,
 - g) rozstrzyganie o sprawach dotyczących życia *duchowego* i kościelnego Diecezji,
 - h) zgłaszanie *do Konsystorza* wniosków w sprawie zmian administracyjnych dotyczących ustanowienia granic między Parafiami oraz erygowania i ustanawiania zasad działania Parafii i Filiałów,
 - i) nadzór nad zarządem i kierownictwem wspólnych dla całej Diecezji zakładów i instytucji,
 - j) zatwierdzanie sprawozdań Biskupa Diecezjalnego, Rady Diecezjalnej, komisji diecezjalnych oraz udzielenie Radzie Diecezjalnej absolutorium,
 - k) uchwalanie preliminarza dla Diecezji, składek i ofiar na rzecz Diecezji *oraz* całego Kościoła, zbieranych na terenie Diecezji,
 - l) zatwierdzanie sprawozdania z wykonania budżetu diecezjalnego,
 - m) przedkładanie Konsystorzowi i Synodowi Kościoła wniosków dotyczących spraw Diecezji i całego Kościoła.
2. Tryb wyborów Biskupa Diecezjalnego, świeckiego Kuratora Diecezjalnego, Radców Rady Diecezjalnej, Diecezjalnej Komisji Rewizyjnej oraz delegatów świeckich do Synodu Kościoła określają Regulamin Diecezjalny.

§ 49

1. Synod Diecezjalny zwoływany jest przez Radę Diecezjalną co najmniej jeden raz w roku.
2. Rada Diecezjalna zwołuje Synod Diecezjalny na żądanie co najmniej 1/4 liczby członków Synodu, najpóźniej w terminie jednego miesiąca od dnia otrzymania wniosku wraz z przedmiotem obrad lub niezwłocznie na żądanie kościelnej władzy przełożonej.

§ 50

1. Pracami Synodu Diecezjalnego kieruje Rada Diecezjalna wybrana przez Synod Diecezjalny na pierwszej sesji.
2. Rada Diecezjalna stanowi Prezydium Synodu Diecezjalnego i jest władzą wykonawczą Diecezji.

§ 51

W skład Rady Diecezjalnej wchodzi:

- a) Biskup Diecezjalny, *będący z urzędu jej przewodniczącym,*
- b) świecki Kurator Diecezjalny, *będący zastępcą przewodniczącego Rady,*
- c) Radca duchowny, *który zastępuje Biskupa Diecezjalnego w przypadku jego nieobecności lub na jego zlecenie,*
- d) Radca świecki.

§ 52

Kadencja Radców Rady Diecezjalnej trwa pięć lat.

§ 53

1. Do właściwości Rady Diecezjalnej należy:
 - a) załatwianie bieżących spraw administracyjnych Diecezji niezastreżonych wyrażnie dla Synodu,
 - b) *określanie liczby świeckich członków Synodu Diecezjalnego, a także liczby delegatów świeckich z poszczególnych Parafii, według liczby parafian, mających czynne prawo wyborcze w poszczególnych Parafiach Diecezji,*
 - c) zwoływanie sesji Synodu Diecezjalnego.
 - d) zwoływanie przed końcem kadencji w porozumieniu z Biskupem Kościoła pierwszej sesji nowo wybranego Synodu Diecezjalnego jako zebrania wyborczego, wybierającego świeckiego Kuratora Diecezjalnego, Radców Rady Diecezjalnej i Diecezjalną Komisję Rewizyjną.
 - e) zatwierdzanie wyborów Rad Parafialnych, Komitetów Parafialnych i Parafialnych Komisji Rewizyjnych,
 - f) zatwierdzanie sprawozdań finansowych i preliminarzy budżetowych Parafii,

- g) powoływanie Wizytatorów Nauczania Kościelnego,
 - h) mianowanie delegatów do *instytucji kościelnych zgodnie z ich statutami*.
 - i) zarządzanie majątkiem Diecezji,
 - j) przygotowywanie preliminarza budżetu diecezjalnego,
 - k) wykonywanie uchwał Synodu Diecezjalnego,
 - l) sprawowanie nadzoru nad władzami parafialnymi,
 - m) *rozpoznawanie* odwołań od uchwał władz parafialnych i nadawanie im dalszego biegu,
 - n) rozpatrywanie odwołań od uchwał władz parafialnych, dla których Rada Diecezjalna jest ostateczną instancją odwoławczą, w ciągu dwóch tygodni od daty złożenia odwołania,
 - o) *rozpatrywanie odwołań w sprawie list wyborczych wyborów kolegialnych władz parafialnych przed planowanym terminem wyborów*,
 - p) żądanie w razie potrzeby niezwłocznego zwołania Zgromadzenia Parafialnego lub posiedzenia Rady Parafialnej,
 - q) załatwianie spraw zleconych przez kościelne władze przełożone,
 - r) kierowanie do Konsystorza wniosków o *wszczęcie* postępowania dyscyplinarnego przeciwko osobom zamieszkałym na podległym jej terytorium.
2. *Ponadto Rada Diecezjalna, w razie naruszenia przez Radę Parafialną przepisów prawa kościelnego, niewykonania przez nią zarządzeń kościelnych władz przełożonych, bądź innej szkodliwej dla Kościoła działalności, może:*
- a) *udzielić Radzie Parafialnej pouczenia,*
 - b) *zawiesić uchwałę Rady Parafialnej,*
 - c) *zgłosić do Konsystorza wniosek o rozstrzygnięcie ważności zawieszonych uchwał lub o rozwiązanie Rady Parafialnej.*

§ 54

1. Duchownym zwierzchnikiem Diecezji jest Biskup Diecezjalny. Jest on „pasterzem pasterzy” (łac. „pastor pastorum”) swojej Diecezji. Czuwa nad pielegnowaniem wspólnoty. Biskup Diecezjalny odpowiada za życie duchowe Diecezji, sprawuje nadzór nad wszystkim duchownymi, katechetami na terenie Diecezji, czuwa nad zwiasto-

waniem Słowa Bożego i sprawowaniem Sakramentów Świętych w swojej Diecezji. Biskup czuwa nad zachowaniem jedności i jest za nią odpowiedzialny. Jego jurysdykcji biskupiej podlegają wszystkie jednostki organizacyjne i wszyscy wierni Diecezji.

2. Podstawowym obowiązkiem Biskupa Diecezjalnego jest wizytowanie każdej Parafii swojej Diecezji co najmniej raz na 5 lat.
3. Biskup Diecezjalny wybierany jest na dziesięć lat spośród Proboszczów i innych duchownych, sprawujących samodzielne stanowiska na terytorium Diecezji, mających co najmniej 10 lat służby w Kościele, licząc od dnia ordynacji.
4. *Biskup Diecezjalny może kandydować na kolejne kadencje.*
5. *Biskup Diecezjalny przestaje pełnić swój urząd w wypadku przeniesienia się do innej Diecezji, przejścia w stan spoczynku lub na mocy orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Kościoła.*

§ 55

Do właściwości Biskupa Diecezjalnego należy:

- a) odbywanie wizytacji w Parafiach, nadzorowanie nauczania kościelnego oraz dokonywanie kontroli ksiąg i dokumentów parafialnych,
- b) czuwanie nad życiem duchowym i kościelnym Diecezji,
- c) ordynowanie duchownych oraz poświęcanie miejsc kultu na terenie swojej Diecezji na podstawie pisemnego upoważnienia Biskupa Kościoła,
- d) kierowanie pracami Rady Diecezjalnej i *Synodu Diecezjalnego*,
- e) sprawowanie nadzoru nad duchownymi Diecezji z *prawem żądania od nich wyjaśnień*,
- f) *w razie potrzeby ma prawo zażądać niezwłocznego zwołania Zgromadzenia Parafialnego lub posiedzenia Rady Parafialnej*,
- g) *ustalenie, w porozumieniu z Radą Parafialną, terminu nabożeństw odprawianych przez kandydatów na Proboszczów oraz ich spotkań z Radą Parafialną i parafianami*,
- h) przewodniczenie Zgromadzeniom Parafialnym, dokonującym wyboru Proboszczów i Rad Parafialnych oraz zwołanym na żądanie własne lub Rady Diecezjalnej.

- i) przewodniczenie Radom Opiekuńczym Diakonatów mającym siedzibę na terenie Diecezji,
- j) wprowadzenie w *urzędowanie* Proboszczów, *Diakonów, Katechetów* i Rad Parafialnych,
- k) reprezentowanie Diecezji na zewnątrz.

§ 56

Zasady funkcjonowania Diecezji określa Regulamin Diecezjalny.

ROZDZIAŁ IV PARAFIA

§ 57

1. *Parafia (od słowa greckiego „paroikia” – obszar, obwód) jest określoną terytorialnie lokalną społecznością kościelną i podstawową jednostką organizacyjną Kościoła, posiadającą siedzibę oraz władze parafialne.*
2. Parafia w uzasadnionych przypadkach może mieć charakter personalny.
3. *Uchwałę w sprawie utworzenia Parafii i zmian ich granic podejmuje Konsystorz na wniosek właściwego Zgromadzenia Parafialnego, Synodu Diecezjalnego, Rady Diecezjalnej bądź też z własnej inicjatywy.*
4. *Uchwała o utworzeniu Parafii określa jej granice i siedzibę.*
5. *Każda Parafia posiada osobowość prawną.*

§ 58

1. Do Parafii należą osoby wyznania ewangelicko – augsburskiego, zamieszkałe na jej terenie, z wyjątkiem osób należących do Parafii personalnych.
2. *W wyjątkowych sytuacjach, za zgodą zainteresowanych Rad Parafialnych, sprawa przynależności parafialnej może być uregulowana inaczej. Dotyczy to zwłaszcza terenów granicznych dwu lub kilku Parafii.*
3. Parafianin zmienia swoją przynależność parafialną w wypadku przeniesienia się na teren innej Parafii.
4. Zasady i tryb przyjmowania do Parafii osób nie należących dotąd do Kościoła określa Pragmatyka Służbowa.

§ 59

1. Dla zaspokojenia swoich potrzeb duchowych Parafie wnoszą i utrzymują kościoły, kaplice, domy parafialne, plebanie i inne niezbędne dla swej działalności obiekty oraz zakładają i utrzymują cmentarze parafialne.
2. Dla usprawnienia opieki duszpasterskiej i funkcjonowania Parafii mogą być tworzone Filiały parafialne, które przejmują zadania Parafii w stosunku do osób zamieszkałych na terenie Filiału, w tym przede wszystkim odprawianie nabożeństw, prowadzenie nauczania kościelnego, opiekę duszpasterską i dbałość o majątek kościelny, zwłaszcza znajdujący się na terenie Filiału.

§ 60

1. Parafia zaspokaja swoje potrzeby materialne z dochodów uzyskanych:
 - a) ze składek, kolekt i ofiar,
 - b) z własnego majątku,
 - c) z otrzymanych darowizn,
 - d) z działalności gospodarczej,
 - e) z fundacji.
2. Parafia zobowiązana jest do przekazywania części swych dochodów na cele diecezjalne i ogólnokościelne, zgodnie z uchwałami Synodu Diecezjalnego i Synodu Kościoła.
3. W Parafii zbiera się też ofiary na cele pozaparafialne, zgodnie z zarządzeniem kościelnej władzy przełożonej i uchwałami władz parafialnych.
4. W przypadku niesamodzielności finansowej Parafii, może ona otrzymać pomoc innych osób prawnych Kościoła na potrzeby funkcjonowania oraz dotacje celowe na remonty i inwestycje.

§ 61

Zasady funkcjonowania Parafii określa Regulamin Parafialny.

KOLEGIALNE WŁADZE PARAFIALNE

§ 62

1. Najwyższą władzą parafialną jest Zgromadzenie Parafialne. Stanowi je ogół członków Parafii, posiadających czynne prawo wyborcze *i wpisanych na listę wyborców, prowadzoną przez Radę Parafialną.*
2. Zasady i tryb sporządzania list parafian posiadających czynne prawo wyborcze, stanowiących Zgromadzenie Parafialne, określa Regulamin Wyborów.
3. Zgromadzenie Parafialne nie ma kompetencji w sprawach należących do właściwości zwierzchnich władz Kościoła i Diecezji, określonych w niniejszym Prawie.

§ 63

Do właściwości Zgromadzenia Parafialnego należy:

- a) wybór Proboszcza, Proboszczów Pomocniczych, Rady Parafialnej, Komitetu Parafialnego, *Parafialnej Komisji Rewizyjnej* oraz delegatów *świeckich* do Synodu Diecezjalnego, *innych komisji i ciał parafialnych, zgodnie z potrzebami Parafii lub zaleceniami władzy przełożonej,*
- b) powołania Komitetu Parafialnego i Rad Filiałów,
- c) ustanowienia w Parafii stanowisk duchownych przewidzianych przez niniejsze Prawo,
- d) zatwierdzania rocznych sprawozdań Proboszcza i Rady Parafialnej,
- e) zatwierdzania sprawozdań finansowych i uchwalania budżetu Parafii,
- f) udzielania absolutorium Radzie Parafialnej,
- g) remontów kapitałnych budynków,
- h) zakładania nowych lub rozszerzania starych cmentarzy,
- i) nabywania, zbywania i zamiany nieruchomości parafialnych oraz wznoszenie nowych budowli,
- j) zbywania majątku ruchomego, jeżeli przedstawia on wartość artystyczną, historyczną lub naukową,
- k) prowadzenia działalności gospodarczej,

- l) zakładania lub udziału w fundacji,
- m) obciążania nieruchomości stanowiących własność Parafii, oddawania ich w dzierżawę lub najem na czas dłuższy niż 5 lat,
- n) zaciągania pożyczek, jeśli nie znajdują pokrycia w stałych przychodach roku budżetowego,
- o) zakładania i prowadzenia zakładów diakonijnych, opiekuńczo-wychowawczych i innych.

§ 64

1. Uchwały Zgromadzenia Parafialnego w sprawach określonych w § 63 lit. i)-o) wymagają zatwierdzenia przez Konsystorz.
2. Zatwierdzenia przez Konsystorz wymagają także uchwały Zgromadzenia Parafialnego, których realizacja przekracza możliwości finansowe Parafii.
3. W Parafiach dotowanych *zatwierdzeniu przez Konsystorz podlegają także sprawozdania roczne z wykonania budżetu i roczne preliminarze budżetowe.*

§ 65

1. W Parafii może być powołany Komitet Parafialny w drodze uchwały Zgromadzenia Parafialnego, powziętej na wniosek Rady Parafialnej *lub członków Zgromadzenia Parafialnego.*
2. Liczbę członków Komitetu Parafialnego ustala Zgromadzenie Parafialne w stosunku trzykrotnym do liczby członków Rady Parafialnej.
3. W skład Komitetu Parafialnego wchodzi dodatkowo - z urzędu - członkowie Rady Parafialnej i ich zastępcy.
4. Przewodniczącym Komitetu Parafialnego jest Prezes Rady Parafialnej.
5. Wybory do Komitetu Parafialnego odbywają się razem z wyborami do Rady Parafialnej. Wybory do Komitetu Parafialnego odbywają przy podziale Parafii na okręgi mandatowe (wyborcze), *w celu zapewnienia wszystkim częściom Parafii reprezentacji w Komitecie Parafialnym.*
6. Kadencja Komitetu Parafialnego trwa pięć lat.
7. Komitet Parafialny przejmuje kompetencje Zgromadzenia Parafialnego, wyszczególnione w § 63 lit. d), e), i), j), l).

§ 66

1. Parafią zarządza Rada Parafialna wybrana przez Zgromadzenie Parafialne i zatwierdzona przez Radę Diecezjalną.
2. W skład Rady Parafialnej wchodzi:
 - a) Proboszcz oraz inni etatowi duchowni Parafii,
 - b) 6-25 parafian wybranych przez Zgromadzenie Parafialne z uwzględnieniem podziału na okręgi mandatowe,
 - c) przedstawiciel zatrudnionych w Parafii katechetek i katechetów, *wybrany przez Radę Parafialną.*
3. *Kadencja Rady Parafialnej trwa pięć lat.*

§ 67

Do właściwości Rady Parafialnej należy w szczególności:

- a) czuwanie nad zachowaniem czystości nauki Kościoła, moralności i karności chrześcijańskiej oraz krzewienie życia duchowego w Parafii,
- b) wspieranie duszpasterzy w modlitwie i współdziałanie z nimi w duchowym budowaniu Parafii w myśl zasady powszechnego kapłaństwa,
- c) *składanie dobrego świadectwa wiary i życia wobec innych,*
- d) zabieganie o godne święcenie niedziel i świąt, troska o zewnętrzny porządek, o czas i miejsce nabożeństw oraz o regularne uczęszczanie parafian na nabożeństwa,
- e) współdziałanie w ulepszaniu miejscowych urządzeń kościelnych,
- f) troska o chrześcijańskie wychowanie dzieci i młodzieży,
- g) prowadzenie działalności charytatywno-opiekuńczej, organizowanie pieczy nad ubogimi i chorymi, popieranie wszelkich spraw dobroczynności w Parafii i w Kościele,
- h) przygotowywanie wyborów Proboszcza, Proboszcza Pomocniczego, Rady Parafialnej, Komitetu Parafialnego i delegatów do Synodu Diecezjalnego,
- i) *uchwalanie wniosku o przydzielenie Proboszczowi Wikariusza i przygotowanie wniosku na Zgromadzenie Parafialne o ustano-*

wieniu dodatkowego stałego stanowiska duchownego w Parafii,

- j) zarząd majątkiem parafialnym i realizacja budżetu Parafii,
- k) opracowywanie projektu budżetu Parafii,
- l) składanie rocznych sprawozdań z zarządu majątkiem i realizacji budżetu,
- m) sporządzanie, uzupełnianie i weryfikowanie listy wyborców oraz dokonywanie podziałów na okręgi mandatowe przy wyborach parafialnych,
- n) zatrudnianie i zwalnianie świeckich pracowników Parafii, ustalanie warunków służby duchownych oraz pracy i płacy świeckich pracowników,
- o) powoływanie komisji parafialnych,
- p) przedstawienie kościelnym władzom przełożonym wniosków w ogólnych sprawach kościelnych wraz z uzasadnieniem.

DUCHOWNI PARAFIALNI

§ 68

1. *Proboszcz na mocy ordynacji jest sługą Chrystusa i Jego Kościoła, który czuwa nad zachowaniem w Parafii czystości zwiastowania Słowa Bożego oraz sprawowania Sakramentów Świętych zgodnie z ustanowieniem Chrystusa i sam jest zobowiązany do takiego zwiastowania Słowa i sprawowania Sakramentów.*
2. *Proboszcz jest „pasterzem” swojej Parafii (łac. „pastor”), czuwa nad zachowaniem przez parafian wierności nauce Kościoła, moralności i karności chrześcijańskiej oraz dba o krzewienie wśród nich życia duchowego.*
3. *Proboszcz jest duchownym zwierzchnikiem Parafii i wszystkich Księży parafialnych.*
4. *Proboszcz administruje Parafią i wraz z Radą Parafialną zarządza majątkiem i finansami Parafii.*
5. *Proboszcz reprezentuje Parafię na zewnątrz..*
6. *Proboszcz jest upoważniony do przyjmowania oświadczeń o zawarciu małżeństwa i do odbierania innych oświadczeń powodujących ewentualne skutki cywilno-prawne.*

7. Proboszcz nie jest upoważniony do jednoosobowego podejmowania czynności prawnych dotyczących majątku i finansów Parafii, przekraczających zwykły zarząd.

§ 69

Zgromadzenie Parafialne, na wniosek Rady Parafialnej, może ustanowić dodatkowe stałe stanowisko duchownego – Proboszcza Pomocniczego. *Proboszcz Pomocniczy jest zastępcą Proboszcza.*

§ 70

1. Na stanowisko Proboszcza lub Proboszcza Pomocniczego może być wybrany duchowny, który:
 - a) zdał egzamin „*pro ministerio*” przed Kościelną Komisją Egzaminacyjną,
 - b) *posiada co najmniej pięcioletni staż służby w Kościele, licząc od dnia ordynacji.*
2. *Do czasu służby w Kościele nie wlicza się okresu zawieszenia w czynnościach, urlopu bezpłatnego i innych okresów, w których ksiądz nie pracował w instytucjach kościelnych.*
3. Zasady i tryb przeprowadzenia wyborów Proboszcza i Proboszcza Pomocniczego określa Regulamin Wyborów.

§ 71

1. Wzajemne prawa i obowiązki Parafii oraz wybranego Proboszcza i Proboszcza Pomocniczego określa Regulamin Parafialny oraz wokacja. Wokacja wymaga zatwierdzenia przez Konsystorz. Wokacja może być zmieniona na podstawie porozumienia stron lub na wniosek jednej z nich, na podstawie uchwały Konsystorza.
2. Proboszcz zostaje wybrany na dziesięć lat. Jego kadencja zostaje przedłużona na następne dziesięć lat z mocy prawa, jeżeli w ostatnim roku kadencji do Konsystorza nie zostanie zgłoszony wniosek o przeprowadzenie ponownych wyborów.
3. *Wniosek o przeprowadzenie ponownych wyborów może zgłosić:*
 - a) Konsystorz,
 - b) Rada Diecezjalna,
 - c) *Rada Parafialna,*

d) 1/10 członków Zgromadzenia Parafialnego.

§ 72

W czasie wakatu Proboszcza jego obowiązki pełni Proboszcz Pomocniczy.

§ 73

1. *Gdy stanowisko Proboszcza jest wakujące, a Parafia nie powołała Proboszcza Pomocniczego, obowiązki Proboszcza pełni mianowany przez Konsystorz Proboszcz – Administrator.*
2. Proboszczem – Administratorem parafii może zostać duchowny, który zdał egzamin „*pro ministerio*” przed Kościelną Komisją Egzaminacyjną.
3. Proboszczowi – Administratorowi przysługują w Parafii uprawnienia Proboszcza, *o ile spełnia on wszystkie warunki, określone w Pragmatyce Służbowej Kościoła.*

§ 74

Zarządzanie Parafią przez Proboszcza Pomocniczego lub Proboszcza – Administratora nie może trwać dłużej niż dwa lata. Nie dotyczy to Parafii, które trwale są administrowane przez Proboszcza *innej* Parafii.

§ 75

1. Konsystorz na wniosek Rady Parafialnej lub z własnej inicjatywy przydziela Parafii Wikariusza.
2. Przydział Wikariusza ma na celu praktyczne przygotowanie *duchownego w pierwszych latach po ordynacji* pod kierunkiem Proboszcza do pełnienia *samodzielnej pracy duszpasterskiej i sprawowania odpowiedzialności administracyjnej w Kościele.*
3. Wikariusz podlega Proboszczowi, który wyznacza mu zakres obowiązków oraz, w porozumieniu z Radą Parafialną, miejsce zamieszkania.
4. W wyjątkowych przypadkach miejscem odbywania wikariatu może być inna niż Parafia jednostka organizacyjna Kościoła.

ROZDZIAŁ V DIAKONAT

§ 76

Diakonaty są jednostkami organizacyjnymi Kościoła posiadającymi osobowość prawną. Cel powołania, zadania i sposób ich realizacji, strukturę organizacyjną, siedzibę, sposób zarządzania i nadzoru określają statuty Diakonatów nadane uchwałą Synodu Kościoła.

ROZDZIAŁ VI PRZEPISY KOŃCOWE

§ 77

Zmiany Zasadniczego Prawa Wewnętrznego mogą być uchwalone większością 2/3 głosów przy obecności co najmniej 2/3 liczby członków Synodu Kościoła.

§ 78

Niniejsze Zasadnicze Prawo Wewnętrzne wchodzi w życie z dniem ... roku.

§ 79

Z dniem wejścia niniejszego Zasadniczego Prawa Wewnętrznego traci moc Zasadnicze Prawo Wewnętrzne obowiązujące od dnia 1 grudnia 1996 roku.